

Nr 374.

Av herr **Jonsson** i Skedsbygd **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 277, med förslag till lag om avverkningskyldighet.

I proposition nr 277 vid innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen till antagande förslag till lag om avverkningskyldighet.

När på grund av det osäkra försörjningsläget på detta område lagen om skyldighet för skogsägarna att avverka ved till avsalu genomfördes i maj 1940 yppades starka betänkligheter mot att så djupt gripa in i skogsägarens rätt, som ett tvångsförfarande av detta slag skulle innebära, och de olägenheter som skulle följa med lagens tillämpning i praktiken.

Departementschefen uttalade att försiktigheten bjöd, att man i händelse av behov måste ha möjligheter att tvångsvis genomföra avverkningsprogrammet, men att man i första hand självfallet bör lita till frivillig medverkan från skogsägarnas sida och tvångsåtgärder icke tillgripas i annat fall eller i vidare mån, än som kan visa sig oundgängligen erforderligt. Lagrådet underströk ytterligare detta departementschefens uttalande.

I nu föreliggande proposition med förslag till lag om avverkningskyldighet anför departementschefen bl. a.: »Lagen har utan tvivel varit av mycket stor betydelse för vedförsörjningen. Den skogsägarna med stöd av lagen ålagda avverkningskyldigheten har fullgjorts tillfredsställande, och icke i något fall har tvångsavverkning för kronans räkning förekommit.»

Detta av departementschefen uttalade faktum synes oss icke motivera en lagändring, och allraminst en sådan skärpning av lagen som nu föreliggande lagförslag innebär.

Framställningen av de oerhörda vedmängder, som vår bränsleförsörjning hittills krävt, har således omhänderhafts av skogsägarna själva.

Trots de svårigheter, inte minst beträffande arbetskraft för vedens upphuggning och transport, som otvivelaktigt förelegat, har från skogsägarnas sida, såsom departementschefen betygat, icke riktats någon anmärkning mot deras villighet att i en för landet prekär situation fullgöra vad som för dem varit rimligt och möjligt. Den väg som följts bör enligt vårt förmenande även i fortsättningen tillämpas, såsom varande den enda riktiga, vilket också poängterades vid lagens tillkomst. Skulle avverkning i statens regi behöva i större skala igångsättas, skulle detta enligt all erfarenhet binda en avsevärd administrativ personal och dessutom medföra högst betydande merkostna-

der. Skogsägarnas egen frivilliga medverkan torde därför i nuvarande situation vara av sådan oskattbar betydelse för ved- och virkesförsörjningen i landet, att varje skärpning av tvångsåtgärderna bör noga övervägas, så att icke den med lagen åsyftade ökningen av produktionen förbytes i motsatsen. Man har anledning befara att en allt för stark beskärning av handlingsfriheten slappar skogsägarnas intresse för frivillig medverkan, med följd att lagens skärpning kan resultera i motsatsen till vad som åsyftas.

Det synes som om den avsevärda skärpning, som nu framlagda förslag till Lag om avverkningssskyldighet innebär i jämförelse med produktionslagen av år 1940, dikterats mot bakgrunden av att avverkningsresultaten pr den 1 april i år visa, att endast c:a 68 % av produktionsplikten beträffande ved och c:a 45 % av den beräknade kvantiteten massaved uppnåtts. Detta ogynnsamma resultat får emellertid icke på några villkor tillskrivas bristande vilja eller lojalitet hos de skogsägare, som ålagts avverkningssskyldighet, och läggas till grund för en lagstiftning med skärpta bestämmelser.

Att den beräknade avverkningskvantiteten icke uppnåtts torde i första hand få tillskrivas bristen på arbetskraft samt en viss eftersläpning i produktionen på grund av förhållanden, som myndigheterna själva skapat. Vi syfta här på den prissättning av veden, som skett och som icke täckt de ökade omkostnaderna, samt oklarheten beträffande den krigskonjunkturskattepolitik som följts och dess befarade verkningar.

De ökade befogenheter, som föreslås tillkomma kristidsstyrelserna enl. § 2 i det föreliggande lagförslaget, inge de allvarigaste betänkligheter. Befogenheten att bestämma den plats å egendomen, där avverkning skall bedrivas, och den plats å eller i närheten av egendomen, där veden skall uppläggas, kan leda till de mest orimliga konsekvenser och frånhända skogsägaren handlingsfriheten över och ansvaret för sin egendom och dess skötsel. Detta faktum blir så mycket mera allvarligt, som kristidsstyrelsen genom anmälan kan utverka vitesföreläggande för skogsägaren därest icke veden framforslas till den bestämda upplagsplatsen. I lagförslaget utsäges ej något om huruvida ersättning för dessa förlängda transporter skall utgå.

Samma oklarhet gäller fortfarande i 5 § i gamla lagen, som angående leveransplats för den händelse ved avverkas för kronans räkning endast stipulerar »lämplig leveransplats».

Denna bestämmelse torde väl få anses som alltför svagt underlag för en uppgörelse mellan tvenne parter, då den ena parten har rätt att själv bestämma leveransplatsen.

Enligt motionärernas uppfattning böra icke under några förhållanden skogsägarna åläggas transportera veden längre än till närmaste för transport farbara bilväg. Det gäller nämligen att i första hand — under den ofta mycket begränsade tid, som står skogsägarna till buds för körningar i skogen — få fram veden till närmaste väg, som möjliggör större lastningskvantiteter. Den vidaretransport, som kan ifrågakomma, blir ett nytt moment,

särstående från vedanskaffningen, och bör icke rimligtvis ingå i produktionsplikten.

Bestämmelserna i 4 § angående ersättningsskyldighet i vissa fall till kronan böra enligt vårt förmenande endast tillämpas i de fall då uppenbar tredska från skogsägarens sida kan konstateras. Således bör icke skogsägare, som lider brist på arbetskraft för upphuggning av den ålagda kvantiteten eller saknar möjligheter att utföra transporten ur skogen, kunna åläggas att utge ersättning för havda kostnader som här avses.

Enligt det nu föreliggande lagförslaget skall produktionsplikt i den mån Konungen så förordnar även åläggas beträffande massaved och industrivirke.

Det kan icke anses riktigt att skogsägarna skola kunna åläggas att till vissa enhetspriser bidra till industriens eller byggnadsverksamhetens behov av virke.

Det bör i första hand ankomma på massavedskonsumenter att hämta erforderligt virke ur egna skogar. De privata skogsägarnas möjligheter torde, utan att ytterligare leveransplikt åläggas dem, bli tillräckligt hårt pressade med tanke på de alltmera stegrade fordringarna på deras skogar, samt vårt bränsleförsörjningsläge ställer.

Enligt vår mening innebär det skärpta lagförslaget inga som helst positiva uppslag, som kunna stimulera och befrämja den enskilde skogsägarens frivilliga medverkan i ved- och virkesanskaffningen. De svårigheter, som redan gjort sig gällande beträffande arbetskraften och de stegrade avverkningskostnaderna, kvarstå och avhjälpas icke med de åtgärder, som föreslås i den kungl. propositionen.

Ytterligare inskränkningar i skogsägarens handlingsfrihet samtidigt med ökade skyldigheter kunna i längden icke vara ägnade att intressera för en hittills erkänd lojal och frivillig medverkan.

Förgäves söker man i propositionen några antydningar om de reella orsakerna till svårigheterna i ved- och virkesproduktionen och hur dessa skola lösas.

Det gäller i första hand arbetskraftproblemet och prisfrågan, och där har icke skogsägaren utan de ansvariga myndigheterna avgörandet. Kan behovet av arbetskraft tillgodoses och kunna priserna å produkterna bringas att korrespondera med de oavlåttligt stegrade produktionskostnaderna, då äro säkerligen även skogsägarna, fullt medvetna om sitt ansvar, beredda att göra allt i vår försörjningsfråga beträffande såväl brännved som massaved och andra sortiment.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen må, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 277, besluta att lagen av den 12 april 1940 rörande av-

verkningskyldighet måtte erhålla förlängd giltighetstid till den 1 juli 1943.

Stockholm den 27 maj 1942.

Arvid Jonsson.

K. E. Hansson.

Victor J. Mattsson.

Gust. E. Andersson.

Per Persson,
Norrby.

Hj. R. Nilson
i Spånstad.

G. Hedlund.

Sven Andersson
i Vigelsbo.

Emil Gustafson.

Anders Pettersson
i Dahl.

Hjalmar Svensson
i Grönvik.

J. V. Pettersson
i Norregård.

I. Pettersson
i Rosta.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

Gustav Hallagård.

Axel Hansson
i Rubbestad.

Th. Gardell.